

су индемонстрабилни појмови ума – што значу да се естетске идеје и идеје ума узимају као да су произведене према извесним принципима, иако за то не постоје докази који би били демонстрабилни као у случају разумских појмова. Излагање о естетској расудној снази Кант приводи крају темом *о идеализму сврховитости како природе тако и уметности као општем принципу естетске расудне снаге* где наглашава да – иако у просуђивању лепог увек тражимо за њега контролну меру а priori у нама сâмима – не треба губити из вида да би, у случају да је природа произвела своје форме ради нашег допадања, то представљало њену објективну сврховитост, а не субјективну сврховитост која би се темељила на игри уобразиље у њеној слободи.

Суд укуса нема за основу ништа осим форме сврховитости неког предмета (или његовог начина предочавања) – у овом одељку Кант још једном наглашава разлику између естетичког и сазнајног (логичког) суда, истичући да је у првом увек реч само о односу моћи представљања. Једино субјективна сврховитост у представи неког предмета, без било какве сврхе, може чинити допадање. *Суд укуса заснива се на принципима а priori*, што значи да свест о просто формалној сврховитости у игри субјектових моћи сазнања код неке представе (преко које неки предмет бива дат) јесте *сâмо задовољство*. То задовољство није ни пријатно, ни практичко – али ипак садржи одређени каузалитет: да *одржи* стање саме представе. *Чист суд укуса независан је од дражи и од ганућа*, јер је укус који би се на њима заснивао био варварски. Ипак, опасност од ових елемената настаје онда када се они представљају *као* лепота, јер уместо форме подмећу материју као предмет допадања. Поменута формулација о чистом суду укуса указује на то да постоји и суд укуса који то није – Кант, наиме, кроз разјашњење помоћу примера, естетичке судове дели на емпиријске (који о предмету или начину представљања исказују пријатност и непријатност) и чисте (који исказују лепоту). Први су судови чула, а други су једини прави судови укуса. Кант наводи пример боја и цртежа, сматрајући да је предмет суда укуса *цртеж*, а не боја, која не припада форми, него материји. *Суд укуса потпуно је независан од појма савршеност* – наводи Кант, увиђајући да би претходни став могао погрешно да наведе на помисао да лепоту треба тражити у нечему што је супротно материјалној грађи. Квалитативна савршеност неке ствари је квалитативно слагање оног разноврсног у њој са њеним појмом, па увек укључује (макар и пуко формалну) представу о некој сврси. Како је основа естетског суда осећање усаглашености у игри душевних моћи, а не *поимање*, нити корисност, сврховитост суда укуса не може бити *објективна* сврховитост. Са